

University of
Sistan and Baluchestan

Iranian Academy of
Management Sciences

Bibliometric Analysis of Social Responsibility of Banks with Sustainable Development Approach

Zahra Dadollahzade¹, Abdolali Keshtegar^{2*}, Aleme Keikha³

1. Ph.D. student of Public Administration, Faculty of Management and Economics, University of Sistan and Baluchestan, Zaheden, Iran.
E-mail: zahradadollahzade@gmail.com
2. Associate Professor, Department of Public Administration, Faculty of Management and Economics, University of Sistan and Baluchestan, Zaheden, Iran. (Corresponding Author). E-mail : alikeshtegar@mgmt.usb.ac.ir
3. Associate Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Education and Psychology, University of Sistan and Baluchestan, Zaheden, Iran.
E-mail: aleme.keikha@entp.usb.ac.ir

Extended Abstract

Abstract

Considering the dispersion of previous researches and the lack of a comprehensive perspective, the main goal of this research is to analyze the social responsibility of banks with a sustainable development approach, to identify the general trend of research and to identify new and up-to-date issues in this field. The method of carrying out qualitative research is a systematic review of bibliometrics and it was done with the help of VOS Viewer software and bibliometrics package of R Studio programming software. In the recognition of the performance of the scientific field, countries and top universities and institutions active in the world were identified. Using network visualization maps, networks of co-authorship, Co-Occurrence, citation and Bibliometric Coupling were drawn and their clusters and items were identified. Also, research topics related to the social responsibility of banks with a sustainable development approach, the general trend of research and new and up-to-date topics and keywords in this field were identified. The most important results of the research indicate that the countries of America, England, and China are the best countries in producing scientific works related to the research topic. The network of co-authorship of the research includes 4 clusters and 21 items and the researcher who has mastered the topic of the research is Navid Ahmed. The topic Co-Occurrence network includes 21 clusters and 247 items and the dominant keywords include sustainable development, social responsibility, green banking, etc. The Bibliometric Coupling network has 224 items and 17 clusters, and business ethics, sustainability, environmental science, and international pollution research journals are the most cited journals. Also, the

issues of green finance, banking competition, banking sector, sustainability, financing limitations and bibliometric review are some of the new issues that have received more attention from authors during the last two years.

Introduction

The role of banks as facilitators and drivers of economic and trade wheels, as wealth generating institutions and also as service providers for the local, national and international society shows the importance of these institutions in promoting the intellectual movement of social responsibility in the whole society (Rastegovian, 2024). The environment in which banks operate is complex and prone to uncontrolled human activities. Therefore, in their operations, banks should consider an approach that has positive economic, social and environmental effects. It should also be noted that the banking industry is of great importance to achieve sustainable development due to its unique intermediary role in mobilizing financial resources towards sustainable goals. Sustainable banking is defined as the provision of financial products and services, which are created to meet people's needs and protect the environment while generating profit, with transparent and efficient use of resources, sustainable economic, social and environmental values and it provides long-term (Erasil et al., 2021). Therefore, banking institutions are considered directly and indirectly responsible for achieving sustainable development goals (Storopoulos et al., 2023). The review of existing studies on the social responsibility of banks and sustainable banking shows that there have been many studies in this field, but each of them focuses on specific issues and is not able to provide a complete picture of this field; In fact, most of the researches that have been conducted in the field of social responsibility of banks and banking with a sustainable development approach have been focused on individual and separate parts of these issues and have been done in order to respond to a specific need or issue. This has resulted in scattered, unorganized and sometimes conflicting and unupdated knowledge. Therefore, there is a weak participation in creating a general view of the social responsibility of banks with a sustainable development approach. In Iran, according to the studies, the lack of qualitative research in the field of social responsibility of banks with a sustainable development approach is noticeable. As a result of this research, with the aim of developing literature and increasing researchers' understanding of the framework of social responsibility of banks with a sustainable development approach, overcoming research gaps and creating a comprehensive and coherent view in relation to this research field, to the bibliometric analysis of social responsibility of banks with a development approach It has been stable. Currently, the bibliometric method is one of the most practical, accessible and well-known tools in the academic world (Todo et al., 2019), which can be used to identify the cornerstone of the scientific field, the main variables, theories and methods (Lim et al., 2021). Therefore, the current research aims to carry out the following actions:

1. Comprehensive analysis of scientific performance in the field of social responsibility of banks with a sustainable development approach using bibliometric method and review of up-to-date scientific research resources in a reliable database.
2. Mapping the distribution of magazines, countries and institutions and universities in the world in relation to the social responsibility of banks with a sustainable development approach.
3. Mapping the results of bibliometric visualization in the field of social responsibility of banks with a sustainable development approach based on the number of clusters and their cases.
4. Mapping the research topics around the social responsibility of banks with the approach of sustainable development and specifying the general research process using the bibliometric method.

Case study

Bibliometric analysis of the scientific data of the lens database on the subject of social responsibility of banks with a sustainable development approach

Materials and Methods

The research method is qualitative and it is a bibliometric systematic review, and it was done with the help of VOS Viewer software and bibliometrics package of R Studio programming software.

Discussion and Results

Due to the lack of a comprehensive review of the social responsibility of banks with the approach of sustainable development and the lack of a systematic review in this field, the present research was conducted with the aim of bibliometric analysis of the social responsibility of banks with the approach of sustainable development. In order to achieve this goal, data was collected from the Lenz database in the period 1957-2024, which includes articles published in journals, articles presented in various conferences, book chapters, books, journals and other scientific documents. This study subjected 2925 scientific documents to extensive and detailed bibliometric analysis using the VOS viewer software and bibliometrics package of R Studio programming software. The results of the research indicate the identification of the performance of the scientific field, which includes the identification of countries, universities and top institutions active in the world in the field of producing and publishing scientific works related to the social responsibility of banks with a sustainable development approach. In this section, the research findings indicate that the International Monetary Fund, the London School of Economics and Political Science, the University of London, Harvard University, and the Russian Academy of Sciences are respectively the top institutions and universities; And the countries of America, England, China, Germany, and Canada are the top countries in publishing scientific works related to the social responsibility of banks with a sustainable development approach. The co-authorship network included 4 clusters and 21 items. The results showed that researchers who have mastered the issue of social responsibility of banks with a sustainable development approach, Navid Ahmad; Mobin Fatima; Antonia Patrizia Iannuzzi;

Yaran Bai; Bret Schultens and Edward J. Kane. Regarding the Co-Occurrence, 21 clusters and 247 items have been shown, the dominant topics and keywords that have been the most focused by researchers and scientific institutions, including economic development, sustainable development, social responsibility, green banking, financial affairs, banking development, sustainability, financial management, sustainable development goals, corporate social responsibility, banking performance, economic growth, etc. The co-citation network shows 29 clusters and 638 related authors. In the bibliometric pair network, we identified the most cited journals and scientific sources. In the bibliometric pair network, we identified the most cited journals and scientific sources. According to it, the Journal of Business Ethics, Sustainability, Environmental Science and International Pollution Research, etc., are the top journals that are cited the most.

Conclusion

In this research, a bibliometric analysis of the issue of social responsibility of banks with a sustainable development approach was done in detail. There is no similar case in past researches, and this has been done for the first time. By identifying the topics and keywords that have been used during the last 6 decades in relation to the research topic, this research showed the general trend of research in the field of the research topic and also by identifying and introducing new topics and keywords during In the last 3 years, introduced research gaps in this field and new and current topics to students, professors and researchers who are looking for new and current research. In general, the results of this research can lead to a better understanding of the current situation, the growth and the general trend of research related to the social responsibility of banks with a sustainable development approach and lay the groundwork for new study areas in the future and shape the research process in this field.

Keywords: social responsibility, sustainable development, bank, bibliometrics.

Article Type: Research Article

Cite this article: Dadollahzade, Z., Keshtegar, A.A., & Keikha, A. (2026). Bibliometric Analysis of Social Responsibility of Banks with Sustainable Development Approach. *Public Management Researches*, 19 (71), 225-256. (In Persian)

DOI:10.22111/JMR.2025.50218.6279

Received: 08 Nov. 2024

Revised: 19 May. 2025

Accepted: 05 Oct. 2025

Published online: 21 Mar. 2026

© The Author(s).

Publisher: University of Sistan and Baluchestan

تحلیل بیبلیومتریک مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار

زهرا داداله زاده^۱ - عبدالعلی کشته گر^{۲*} - عالمه کیخا^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران .
۲. نویسنده مسئول ، دانشیار گروه مدیریت دولتی، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان ، زاهدان، ایران. alikeshtegar@mgmt.usb.ac.ir
۳. دانشیار گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه سیستان و بلوچستان ، زاهدان ، ایران. aleme.keikha@ntp.usb.ac.ir

چکیده

هدف از این مطالعه تحلیل بیبلیومتریک مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار است. داده‌ها از پایگاه داده لنز در بازه زمانی ۲۰۲۴-۱۹۵۷ جمع‌آوری شده است که شامل مقالات علمی چاپ شده در مجلات ، کتاب ، فصل‌های کتاب و سایر اسناد علمی است. این مطالعه ۲۹۲۵ سند علمی را با استفاده از نرم‌افزارهای وی‌اِس و یور و پکیج بیبلیومتریکس نرم‌افزار برنامه‌نویسی آر استودیو مورد تجزیه و تحلیل کتاب‌سنجی قرار می‌دهد. روش اجرای پژوهش کمی و از نوع علم‌سنجی است. تکنیک‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها عبارتند از: (۱) نقشه برداری از توزیع نشریات مجلات ، کشورها و موسسات و دانشگاه‌های دنیا در رابطه با مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار. (۲) نقشه برداری از نتایج تجسم کتاب‌سنجی در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار بر اساس تعداد خوشه‌ها و موارد آنها. و (۳) نگاهی جدیدترین موضوعات تحقیقاتی پیرامون مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار با استفاده از مطالعه تجزیه و تحلیل بیبلیومتریک. مهم‌ترین نتایج پژوهش حاکی از آن است که کشورهای آمریکا ، انگلستان ، چین کشورهای برتر در تولید آثار علمی مرتبط با موضوع پژوهش هستند. شبکه هم‌نویسندگی پژوهش شامل ۴ خوشه و ۲۱ ایتِم بوده و محقق‌هایی که بر موضوع پژوهش تسلط دارد، نوید احمد می‌باشد. شبکه هم‌زمانی موضوعات ، شامل ۲۱ خوشه و ۲۴۷ ایتِم بوده و کلیدواژه‌های غالب شامل توسعه پایدار ، مسئولیت اجتماعی ، بانکداری سبز و.. می‌باشد. همچنین موضوع‌های امور مالی سبز ، رقابت بانکی ، بخش بانکی ، پایداری ، محدودیت‌های تامین مالی و بررسی کتاب‌سنجی جز موضوعات جدیدی هستند که در طول دو سال گذشته بیشتر مورد توجه نویسندگان قرار گرفته است.

واژه‌های کلیدی: مسئولیت اجتماعی ، توسعه پایدار ، بانک ، بیبلیومتریک.

مقاله مستخرج از رساله دکتری خانم زهرا داداله زاده است.

استناد: داداله زاده، زهرا؛ کشته گر، عبدالعلی؛ کیخا، عالمه. (۱۴۰۵). تحلیل بیبلیومتریک مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار. مدل شادمانی سازمانی مبتنی بر ارزش‌های کار تیمی، پژوهش‌های مدیریت عمومی. ۱۹(۷۱)، ۲۵۶-۲۲۵.

DOI:10.22111/JMR.2025.50218.6279

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۱۸ تاریخ ویرایش: ۱۴۰۴/۰۲/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۷/۱۳ تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۱/۰۱

نوع مقاله: علمی پژوهشی ناشر: دانشگاه سیستان و بلوچستان حق مؤلف © نویسندگان

مقدمه

نقش بانک‌ها به عنوان تسهیلگر و محرک اقتصاد و تجارت، به عنوان نهادهای مولد ثروت و همچنین به عنوان فراهم‌کنندگان خدمات برای جامعه محلی، ملی و بین‌المللی بیانگر اهمیت این نهادها در به جریان‌اندازی حرکت فکری مسئولیت اجتماعی در کل جامعه است (Rastgoyan, 2024). محیطی که بانک‌ها در آن فعالیت می‌کنند پیچیده و مستعد فعالیت‌های انسانی کنترل نشده است. بنابراین بانک‌ها در عملیات خود باید رویکردی را در نظر بگیرند که تأثیرات اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی مثبتی داشته باشد (Rjiba and Abid, 2020). همچنین باید توجه داشت که صنعت بانکداری برای دستیابی به توسعه پایدار به دلیل نقش واسطه‌گری منحصربه‌فرد آن، در بسیج منابع مالی به سمت اهداف پایدار، از اهمیت بالایی برخوردار است (Aracil et al., 2021). بررسی مطالعات موجود در مورد مسئولیت اجتماعی بانک‌ها و بانکداری پایدار نشان دهنده آن است که مطالعات زیادی در این زمینه صورت گرفته، اما هر کدام از آنها بر روی موضوعات خاصی تمرکز دارند و قادر به ارائه تصویر کاملی از این حوزه نیستند؛ به عنوان مثال کامر و همکاران^۱ (۲۰۲۴) در یک مطالعه به بررسی تأثیر آموزش، توسعه حرفه‌ای و رضایت شغلی بر پذیرش شیوه‌های مسئولیت اجتماعی شرکتی^۲ (CSR) در میان کارکنان صنعت بانکداری پرداختند و یا تیرادو و همکاران^۳ (۲۰۲۴) تحقیق کردند که اقدامات مسئولیت اجتماعی شرکتی توسعه یافته توسط نهادهای بانکی در اسپانیا تا چه حد باعث بهبود احساسات مشتریان آسیب‌پذیر و درک کیفیت خدمات بانکی می‌شود؛ در واقع بیشتر پژوهش‌هایی که در حوزه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها و بانکداری با رویکرد توسعه پایدار انجام شده، بر روی بخشهای منفرد و جداگانه این موضوعات متمرکز بوده و به منظور پاسخ به یک نیاز یا مسئله خاص انجام شده است. همین امر باعث شده که دانشی پراکنده، سازماندهی نشده و گاه متعارض و به روز نشده حاصل شود. بنابراین در ایجاد یک دید کلی از مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار مشارکت ضعیفی وجود دارد. در کشور عزیزمان ایران نیز با توجه به بررسی‌های انجام شده، کمبود پژوهش‌های کیفی در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار، محسوس است. در نتیجه این پژوهش با

1. Kamer et al

2. Corporate social responsibility

3. Tirado et al

هدف توسعه ادبیات و افزایش درک پژوهشگران از چارچوب مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار، غلبه بر خلأهای پژوهشی و ایجاد نگاهی جامع و منسجم در رابطه با این حوزه پژوهشی، به تحلیل بیبلیومتریک مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار پرداخته است. در حال حاضر، روش بیبلیومتریک یکی از کاربردی‌ترین، در دسترس‌ترین و شناخته شده‌ترین ابزار در دنیای دانشگاهی است (Tudo et al., 2019)، که با استفاده از آن می‌توان سنگ بنای حوزه علمی، متغیرهای اصلی، تئوری‌ها و روشها را شناسایی نمود (Lim et al., 2021)، بنابراین پژوهش حاضر در صدد انجام اقدام‌های زیر است:

۱. نقشه برداری از توزیع نشریات مجلات، کشورها و موسسات و دانشگاه‌های دنیا در رابطه با مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار.
۲. نقشه برداری از نتایج تجسم کتاب سنجی در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار بر اساس تعداد خوشه‌ها و موارد آنها.
۳. نگاشت جدیدترین موضوعات تحقیقاتی پیرامون مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در این بخش به بررسی چارچوب نظری و پیشینه مربوطه از جنبه نظری می‌پردازیم؛ به این معنی که در ابتدای امر، مفاهیم اصلی بررسی و تعریف می‌شوند.

مسئولیت اجتماعی

واژه مسئولیت اجتماعی تعاریف متفاوتی دارد و هم در معنا و هم در عمل به تکامل خود ادامه داده است. شاید بهترین تعاریف موجود، تعریفی باشد که توسط سازمان بین‌المللی استاندارد^۱ (ISO) ارائه شده است که در آن مسئولیت اجتماعی را به عنوان مسئولیت یک سازمان در قبال تأثیرات تصمیمات و فعالیت‌هایش بر جامعه و محیط زیست، از طریق رفتار شفاف و اخلاقی که به توسعه پایدار کمک می‌کند، توصیف می‌کند (ISO 26000, 2010).

مسئولیت اجتماعی در صنعت بانکداری

تا آنجا که به صنعت بانکداری مربوط می‌شود، شیوه‌های مسئولیت اجتماعی توسط جامعه بانکی جهانی پذیرفته شده است، که نشان می‌دهد بانک‌ها میلیون‌ها دلار برای این منظور

¹. International Organization for Standardization

سرمایه‌گذاری می‌کنند، و توافق نامه‌های بین‌المللی را امضا می‌کنند که از توسعه مسئولیت اجتماعی حمایت می‌کند (Mcdonald & Rundle, 2008). علاوه بر این به طور فزاینده‌ای در مورد مسئولیت اجتماعی خود گزارش می‌دهند. مسئولیت یک بانک شامل دولت، مشتریان، سهامداران، کارکنان و جامعه می‌شود (Hernaus & Stojanovic, 2015). بانک‌ها نقش کلیدی در هدف دولت مبنی بر نظارت بر اقتصاد دارند. آنها به عنوان مهمترین سرمایه‌گذاران به طور منحصر به فرد وظایف جمع‌آوری سپرده از عموم مردم، اعطای وام و اجرای سیستم پرداخت را به طور همزمان انجام می‌دهند. علاوه بر این، آنها باید از جنبه‌های اخلاقی روابط با مشتری مراقبت کنند، زیرا دارایی‌های افراد در خطر است (De Los Salmones et al., 2009).

توسعه پایدار

امروزه پرکاربردترین تعریف رایج و نقل شده از توسعه پایدار که در گزارش برون‌دندل^۱ ارائه شده است این است که: «توسعه پایدار توسعه‌ای است که نیازهای زمان حال را بدون به خطر انداختن توانایی نسل‌های آینده برای برآوردن نیازهای خود برآورده می‌کند». این گزارش همچنین بیان می‌کند که در اصل، توسعه پایدار فرآیندی از تغییر است که در آن بهره‌برداری از منابع، جهت‌گیری سرمایه‌گذاری‌ها، جهت‌گیری توسعه فن‌آوری و تغییرات نهادی، همگی هماهنگ هستند و پتانسیل فعلی و آینده را برای پاسخگویی به ارزوها و نیازهای انسان افزایش می‌دهند (Elobeid, 2012).

بانکداری پایدار

بانکداری پایدار و اصطلاحات مرتبط مانند مسئولیت اجتماعی شرکتی (CSR)، بانک‌های اخلاقی، بانکداری زیست محیطی و بانک‌های سبز به طور گسترده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند، زیرا نقش مهمی در تقویت توسعه پایدار دارند (Aracil et al., 2021). بانکداری پایدار در مورد تضمین موفقیت تجاری بلندمدت و در عین حال کمک به توسعه اقتصادی و اجتماعی، و یک محیط سالم و جامعه با ثبات است. بانکداری پایدار به رفع نیازهای کنونی کمک می‌کند، بدون اینکه تمایل نسل‌های آینده برای رفع نیازهای خود را به خطر بیندازد (Aasa et al., 2016).

¹. Brundtland Report

پیشینه تجربی پژوهش

تحقیق و توسعه در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها و بانکداری پایدار در سال‌های اخیر، به ویژه پس از تعیین اهداف توسعه پایدار توسط سازمان ملل متحد، با اشتیاق محققین مواجه شده است. در ادامه به تعدادی از تحقیقات داخلی و خارجی که در این زمینه انجام شده است، می‌پردازیم.

رضائیان و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی به نام «طراحی الگوی مسئولیت اجتماعی در نظام بانکی کشور» به تدوین الگوی مفهومی نهایی مسئولیت اجتماعی در نظام بانکی پرداختند. یافته‌های تحقیق بیانگر ۲ بعد اصلی ذی‌نفعان اولیه و ذی‌نفعان ثانویه و ۹ مولفه رقبا، نهادهای نظارتی و قانونی، مشتریان، تامین‌کنندگان و شرکا، سهام داران، کارکنان، نهادهای حاکمیتی، جامعه و محیط زیست و ۳۲ شاخص می‌باشد. پرندین و همکاران (۲۰۲۳) در تحقیقی تحت عنوان «نقش مسئولیت اجتماعی بر عملکرد، ثبات و شمول مالی در بخش بانکداری» به این نتیجه رسیدند که مسئولیت اجتماعی بر عملکرد مالی و شمول مالی تاثیر مثبت و معناداری دارد و همچنین متغیرهای سن و اندازه بانک بر متغیر ثبات مالی تاثیر معناداری دارد. حسین راستگویان (۲۰۲۳) در تحقیقی به عنوان «مسئولیت اجتماعی و کارایی بانک‌ها» ۱۹ بانک را در یک دوره ۱۰ ساله مورد مطالعه قرار داد. نتایج حاکی از آن است که بین شاخص عملکرد اجتماعی و کارایی بانک رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد و هر چه به شاخص عملکرد اجتماعی بانک‌ها توجه بیشتری شود و برای عملیاتی کردن آنها هزینه بیشتری اعمال شود، کارایی بانک افزایش بیشتری خواهد داشت. بودیان‌تو و دیوی^۱ (۲۰۲۴) در پژوهشی به عنوان «مسئولیت اجتماعی شرکت در بانکداری اسلامی: تحقیقات نقشه برداری با استفاده از تحقیقات کتابسنجی و کتابخانه‌ای» با استفاده از رویکرد ترکیبی، به مطالعه کتابسنجی و تحقیقات کتابخانه‌ای موضوع پژوهشی خود پرداختند. نتایج تحقیق آنها نشان داد که: ۳۱۷ نشریه مجله در رابطه با مسئولیت اجتماعی وجود دارد؛ و بر اساس نقشه برداری از مطالعه کتابسنجی، نتایج تجسم شبکه به ۸ خوشه و ۲۲۹ موضوع تقسیم می‌شود و بر اساس نگاشت مطالعات تحقیقات کتابخانه‌ای، ۴ موضوع اصلی پیرامون مسئولیت اجتماعی وجود دارد.

^۱. Budianto and Dewi

روش شناسی پژوهش

روش اجرای پژوهش کمی و از نوع علم سنجی است. بیبلیومتریک یا کتاب سنجی، روشی مفید است که از آن می‌توان به صورت کمی، برای تجزیه و تحلیل میزان توسعه و رشد هر یک از زمینه‌های تحقیقاتی خاص بهره جست (Mao et al., 2015). تجزیه و تحلیل کتاب سنجی به محققان این اجازه را می‌دهد تا تحلیل‌های خرد و کلان مطالعات مختلف را در مورد یک موضوع خاص انجام دهند (Kokol & Vošner, 2019). اصطلاح کتابشناسی آماری برای اولین بار توسط هیولم^۱ در سال ۱۹۲۳ ابداع شد. با این حال، این اصطلاح به مدت دو دهه نادیده گرفته شد تا اینکه توسط سی اف گاسنل^۲ در مقاله‌ای در مورد منسوخ شدن ادبی استفاده شد (Dewi et al., 2024). در حال حاضر مقالات علمی در یک پایگاه داده بزرگ گردآوری می‌شوند که امکان ارزیابی جنبه‌های مختلف مقالات مانند نویسنده، کلمات کلیدی، موضوع، استنادها و همکاری سازمانی را فراهم می‌آورد و مقالات به نمایه پیوست می‌شوند. در نظر بگیرید که نویسندگان باید انتخاب‌های دقیقی برای استناد به مرتبط‌ترین مطالعات برای مقالات خود داشته باشند تا بیشتر مقالات ذکر شده بتوانند اهمیت آنها را در رشته مورد بررسی منعکس کنند. با این داده‌ها، سازمان‌ها اطلاعات ارزشمندی در مورد اثرات فردی و جمعی مطالعات به دست می‌آورند (Dewi et al., 2024). هم چنین تجزیه و تحلیل کتاب سنجی راه موثری برای تحلیل هزاران مقاله و بررسی ادبیات مربوطه از دیدگاه کلان ارائه می‌دهد (Wang et al., 2021).

در این پژوهش تجزیه و تحلیل بیبلیومتریک، شامل انتخاب داده‌ها از یک پایگاه داده جامع، تبدیل داده‌ها برای به کارگیری در نرم‌افزارهای کتاب سنجی و ارزیابی آنها به کمک تحلیل‌های آماری و نقشه‌های تجسم شبکه^۳ است. تحلیل کتاب سنجی در این پژوهش از طریق نرم افزار وی اُاس ویور^۴ و پکیج بیبلیومتریکس^۵ (برنامه بیبلیوشاینی^۶) نرم افزار برنامه نویسی آر استودیو^۷ انجام شده است. این دو نرم افزار نقشه‌های کتاب‌سنجی را با ساختار مناسب و گرافیک بالا به نمایش می‌گذارند. در نرم افزار وی اُاس ویور برای تحلیل داده‌ها می-

1. Hulme

2. CF Gosnell

3. Network visualization map

4. Vosviewer

5. Bibliometrics package

6. Biblioshiny

7. R Studio

توان اطلاعات مورد نیاز را از ۵ پایگاه داده وب اف ساینس^۱، اسکوپوس^۲، دایمنشن^۳، لنز^۴ و پاب مد^۵ دریافت نمود. در نرم افزار بیبلیو شاینی نیز می توان اطلاعات مورد نیاز را از پایگاه های داده وب اف ساینس ، اسکوپوس ، دایمنشن ، لنز، پاب مد و اپن الکس^۶ استفاده نمود. دستیابی به تحقیقات مرتبط با مسئولیت اجتماعی بانکها با رویکرد پایداری از طریق پایگاه داده لنز است. ورودی روش بیبلیومتریک حاضر، تمام تالیفات مرتبط با موضوع تحقیق (شامل مقالات، فصل های کتاب، کتاب، مجلات و سایر) در بازه زمانی ۲۰۲۴-۱۹۵۷ می باشد؛ به این صورت که تالیفاتی که در عنوان، چکیده و یا کلید واژه های خود حاوی کلید واژه های موجود در جدول ۱ بوده اند، مورد بررسی قرار گرفته اند؛ که در کل حاوی ۲۹۵۲ سند می باشد.

جدول شماره ۱: گام های پژوهش

گام اول	تعریف حوزه مورد مطالعه: مسئولیت اجتماعی بانک ها با رویکرد توسعه پایدار
گام دوم	انتخاب پایگاه داده: پایگاه داده لنز
گام سوم	جستجوی کلمات کلیدی منتخب در پایگاه داده لنز: (Social responsibility in banks) or (sustainable development in banks) or (sustainable banking)
گام چهارم	انتخاب نرم افزارهای مورد استفاده: نرم افزار وی اِس ویور و پکیج بیبلیومتریکس نرم افزار برنامه نویسی آر استودیو
گام پنجم	نتایج: عملکرد حوزه علمی، هم نویسندگی، هم زمانی موضوعات، هم استنادی، جفت کتاب سنجی

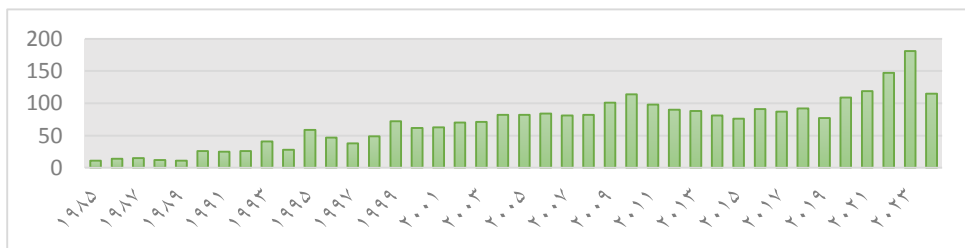
یافته های پژوهش

تحلیل های آماری

پژوهش در حوزه « مسئولیت اجتماعی بانکها با رویکرد توسعه پایدار» از سال ۱۹۵۷ تا ۲۰۲۴، در مجموع شامل ۲۹۵۲ سند است. این اسناد مشتمل بر مقالات چاپ شده در مجلات، مقالات ارائه شده در کنفرانس های مختلف، فصل های کتاب، کتاب، مجلات و سایر است. شکل ۱، بازه زمانی و تعداد آثار علمی را که در حوزه مسئولیت اجتماعی بانکها با رویکرد پایداری

1. Web Of Science
2. Scopus
3. Dimensions
4. Lens.org
5. PubMed
6. Openalex

انجام شده است، نشان می‌دهد. در این شکل، بازه زمانی از سال ۱۹۸۵ شروع شده و تا سال ۲۰۲۴ ادامه دارد. البته در سال‌های قبل از سال ۱۹۸۵ آثاری وجود داشته ولی به علت کم بودن تعداد آنها در نمودار زیر آورده نشده است.

شکل شماره ۱: تعداد آثار علمی منتشر شده در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار در بازه زمانی ۱۹۸۵-۲۰۲۴ (منبع: پایگاه داده لنز)

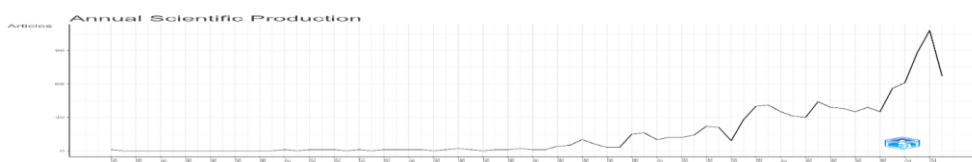
همان طور که در شکل ۱ نشان داده شده تعداد آثار علمی منتشر شده در سال‌های قبل از سال ۱۹۹۰ اندک است به طوری که در بازه زمانی ۱۹۸۵-۱۹۹۰ زیر ۴۰ تالیف در سال است. اما بعد از سال ۱۹۹۰ به تدریج تعداد آثار علمی منتشر شده افزایش یافته، به طوری که در سال ۲۰۱۰، ۱۱۴ اثر علمی، در سال ۲۰۱۵، ۷۶ اثر علمی، در سال ۲۰۲۰، ۱۰۹ اثر علمی و در سال ۲۰۲۳، ۱۸۱ اثر علمی منتشر شده است.

در شکل ۲ نمودار حرارتی نوع آثار علمی چاپ شده در بازه زمانی ۱۹۵۷-۲۰۲۴ نمایش داده شده است. همان طور که مشاهده می‌شود در بین آثار علمی انتشار یافته در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار، تعداد مقالات چاپ شده در مجلات ۲۷۶۶ عدد، تعداد فصل‌های کتاب ۷۴ عدد، تعداد کتاب‌های چاپ شده ۷ عدد و سایر آثار علمی منتشر شده ۱۰۵ عدد می‌باشد. که این امر نشان‌دهنده این موضوع است که پژوهشگران بیشتر به چاپ مقاله در این زمینه علاقه مند بوده‌اند.

Publication Types				
7	74	1	4	8
Book	Book Chapter	Conference Proceedings	Conference Proceedings Article	Dissertation
2,766	4	18	2	1
Journal Article	News	Other	Preprint	Report
67				
Unknown				
= 2,766.5				

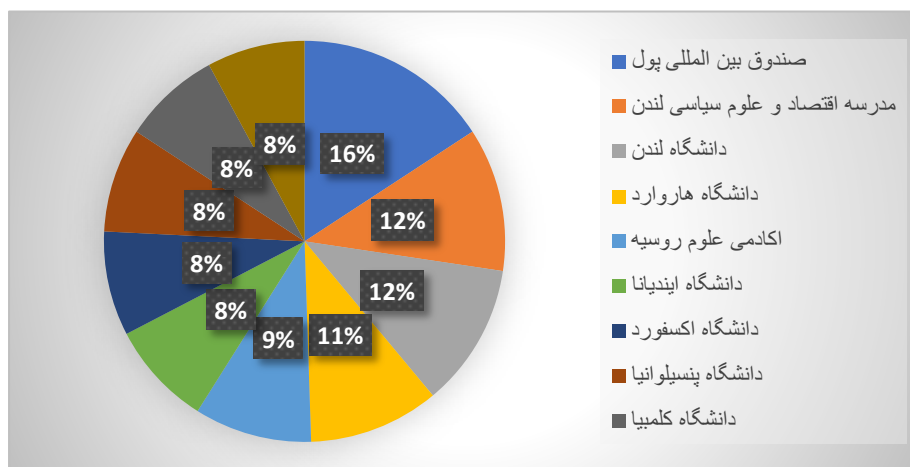
شکل شماره ۲: نوع آثار علمی منتشر شده در بازه زمانی ۱۹۵۷-۲۰۲۴ (منبع: پایگاه داده لنز)

شکل ۳، رشد سالانه آثار علمی را در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار نشان می‌دهد. نرخ رشد سالانه آثار علمی ۶,۴۸ درصد می‌باشد. همان طور که مشاهده می‌شود تولید آثار علمی تا قبل از سال ۲۰۰۰ میلادی روندی یکنواخت و رشد محدودی داشته است. اما از سال ۲۰۰۰ به بعد، شاهد رشد تصاعدی آثار علمی هستیم به خصوص در سالهای ۲۰۱۹-۲۰۲۴. و این نشان دهنده اهمیت موضوع مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار و علاقه مندی پژوهشگران و موسسات و مجلات علمی به این امر می‌باشد.

شکل شماره ۳: رشد سالانه آثار علمی در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار در بازه زمانی ۱۹۵۷-۲۰۲۴ (منبع: نرم افزار بیبلیوشاینی)

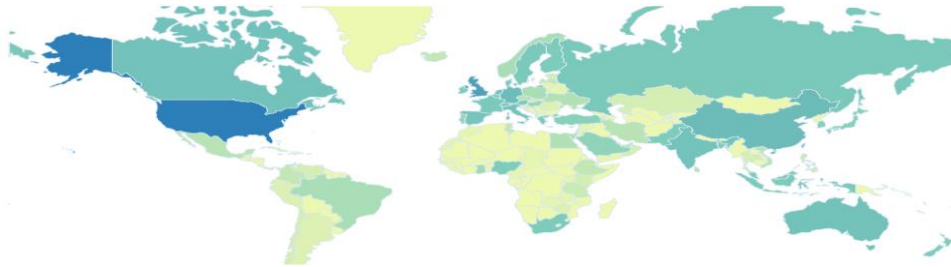
شکل ۴، ۱۰ موسسه و دانشگاه برتری که در زمینه انتشار آثار علمی مرتبط با حوزه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار فعالیت داشته‌اند را نشان می‌دهد.

شکل شماره ۴: ۱۰ موسسه برتر در زمینه نشر آثار علمی در حوزه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار (منبع: پایگاه داده لنز)

همان طور که مشاهده می‌شود صندوق بین‌المللی پول، مدرسه اقتصاد و علوم سیاسی لندن، دانشگاه لندن، دانشگاه هاروارد، آکادمی علوم روسیه، دانشگاه ایندیانا، دانشگاه آکسفورد،

دانشگاه پنسیلوانیا، دانشگاه کلمبیا و دانشگاه ناتینگهام، به ترتیب برترین موسسات و دانشگاه‌های فعال در نشر آثار علمی مرتبط با مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار هستند. شکل ۵، پراکندگی جغرافیایی مناطق و کشورهایی که در زمینه تولید و نشر آثار علمی مرتبط با مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار فعالیت می‌کنند را نشان می‌دهد. نقاط تیره‌تر نشان‌دهنده کشورهایی است که بیشترین فعالیت را در این زمینه دارند و نقاط روشن‌تر فعالیت کمتری را در این زمینه داشته‌اند.

شکل شماره ۵: پراکندگی جغرافیایی مناطق و کشورهای فعال در زمینه تولید آثار علمی در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد پایداری (منبع: پایگاه داده لنز)

نقشه‌های تجسم شبکه

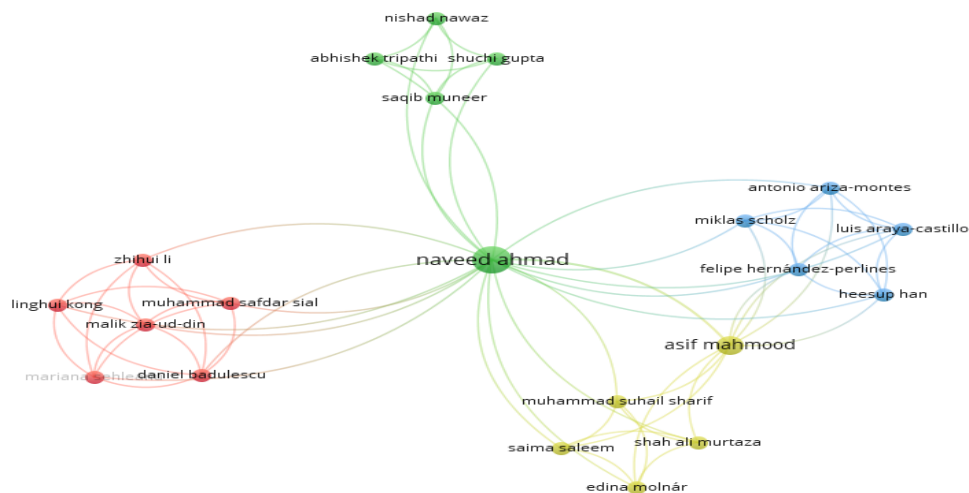
هم‌نویسندگی^۱

تالیف مشترک یا هم‌نویسندگی شکلی از تداعی است که در آن دو یا چند محقق به طور مشترک نتایج تحقیقات خود را در مورد چندین موضوع گزارش می‌دهند. بنابراین، شبکه هم‌نویسندگی را می‌توان به عنوان یک شبکه اجتماعی دید که شامل محققانی است که همکاری بین آنها را منعکس می‌کنند (Savić et al., 2019). تعریف واضح همکاری پژوهشی دشوار است زیرا می‌تواند در اشکال مختلف رسمی و غیررسمی ظاهر شود. با این حال، همکاری‌های پژوهشی را می‌توان به طور مناسب با شبکه‌های هم‌نویسندگی ثبت کرد، این به این دلیل است که می‌توان هم‌نویسندگی را به طور واضح و دقیق مشاهده و مستند کرد (همان منبع). هدف از تحلیل هم‌نویسندگی این است که بتواند به سیاست‌گذاران، تصمیم‌گیرندگان و دانشگاهیان در برنامه‌ریزی، اجرا، نظارت و ارزیابی سرمایه‌گذاری‌ها در زمینه یا موضوع پژوهشی مورد مطالعه،

^۱. Co-authorship

به عنوان مثال " مسئولیت اجتماعی بانک ها با رویکرد توسعه پایدار " کمک کند (Morel et al., 2009).

همکاری مشترک می‌تواند به مشاهده شبکه‌های نویسندگی بر اساس نام نویسنده کمک کند. به طوری که می‌توان غلبه نگارش با موضوع « مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد پایداری » را مشاهده کرد. محققان با گره‌ها (حلقه‌ها) در شبکه هم نویسندگی نشان داده می‌شوند. همان‌طور که در شکل ۶ نشان داده شده است، هم نویسندگی تحقیق با استفاده از وی اُس و یور پردازش شده است. در این شکل، ۴ خوشه به رنگ‌های سبز، قرمز، آبی و زرد قابل مشاهده هست. هر کدام از خوشه‌ها از تعدادی نویسنده تشکیل شده که با یکدیگر در ارتباط هستند. تعداد نویسنده‌ها در کل به ۲۱ مورد می‌رسد. تسلط محققان را می‌توان از تعداد گره‌ها در تصویر شبکه شکل ۵ مشاهده کرد. در این تصویر مشاهده می‌شود محققانی که بر این موضوع تسلط دارد، نوید احمد^۱ استاد دانشکده مطالعات مدیریت، دانشگاه پنجاب مرکزی^۲ پاکستان است.

شکل شماره ۶: شبکه هم نویسندگی " مسئولیت اجتماعی بانک ها با رویکرد توسعه پایدار " ۱۹۵۷-۲۰۲۴ بر اساس پیوندهای بین نویسندگان (منبع: نرم افزار وی اُس و یور)

1. Naveed Ahmad

2. University of Central Punjab

جدول ۲ و شکل ۷، تولید نویسندگان در طول زمان را نشان می‌دهد. نویسندگانی که بیشترین تولید و ارتباط را در زمینه تولید آثار علمی مرتبط با مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار دارند عبارتند از: نوید احمد استاد دانشکده مطالعات مدیریت، دانشگاه پنجاب مرکزی پاکستان؛ مبین فاطما^۱ استاد گروه بازاریابی، دانشکده مدیریت بازرگانی، دانشگاه شاهزاده سلطان^۲ ریاض، عربستان سعودی؛ آنتونیا پاتریزیا ایانوزی^۳ استاد گروه اقتصاد، مدیریت و حقوق بازرگانی، دانشگاه باری آلدو مورو^۴ ایتالیا؛ یران بای^۵ استاد دانشکده مدیریت، دانشگاه لانژو^۶ چین؛ برت شولتنز^۷ استاد دانشگاه گرونینگن^۸ دانشکده اقتصاد و بازرگانی هلند و ادوارد جی کین^۹ استاد امور مالی کالج بوستون^{۱۰}.

جدول شماره ۲: ولید نویسنده در طول زمان در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار (منبع: نرم افزار بیبلیوشاینی)

نویسنده	سال	تکرار	تعداد دفعات استناد	تعداد دفعات استناد شده در سال
نوید احمد	۲۰۲۱	۴	۱۷۰	۴۲/۵
مبین فاطما	۲۰۱۵	۱	۱۴	۱۴
مبین فاطما	۲۰۱۶	۱	۰	۰
مبین فاطما	۲۰۲۳	۲	۴	۲
آنتونیا پاتریزیا ایانوزی	۲۰۱۳	۱	۶۳	۵/۲۵
آنتونیا پاتریزیا ایانوزی	۲۰۱۷	۱	۱۰۷	۱۳/۳۷۵
آنتونیا پاتریزیا ایانوزی	۲۰۱۸	۱	۱۸۳	۲۶/۱۴۳
آنتونیا پاتریزیا ایانوزی	۲۰۱۹	۱	۱۷۹	۲۹/۸۳۳
آنتونیا پاتریزیا ایانوزی	۲۰۲۲	۱	۱۷	۵/۶۶۷
برت شولتنز	۱۹۹۷	۱	۲۰	۰/۷۱۴

1. Mobin Fatma
2. Prince Sultan University
3. Antonia Patrizia Iannuzzi
4. University of Bari Aldo Moro
5. Yiran Bai
6. Lanzhou University
7. Bert Scholtens
8. University of Groningen
9. Edward J Kane
10. Boston College

این شکل شامل ۲۱ خوشه و ۲۴۷ ایت‌م است. هر کدام از رنگ‌ها نشان‌دهنده یک خوشه است. به عنوان مثال رنگ نارنجی نشان‌دهنده یک خوشه و رنگ سبز نشان‌دهنده خوشه دیگر است. هر کدام از خوشه‌ها شامل چندین ایت‌م است که با یکدیگر مرتبط هستند. تسلط کلیدواژه‌هایی که بیرون می‌آیند از اندازه گره (دایره) نمایش داده می‌شود. همان طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود موضوع مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار بسیار گسترده است و شامل شاخه‌های زیادی می‌شود. در این جدول متغیرهای بدست آمده از هر خوشه به صورت کامل نوشته شده است. همان طور که مشاهده می‌شود هر یک از خوشه‌ها شامل مرتبط ترین موضوعات در رابطه با موضوع تحقیق می‌باشد. در شبکه زیر کلیدواژه‌های غالب شامل توسعه اقتصادی، توسعه پایدار، مسئولیت اجتماعی، بانکداری سبز، امور مالی سبز، توسعه امور مالی، توسعه بانکی، پایداری، مدیریت مالی، اهداف توسعه پایدار، مسئولیت اجتماعی شرکت، عملکرد بانکی، شهرت بانک، پایداری بانک‌ها، رشد پایدار، سیاست مالی، سیاست مالی سبز، رشد اقتصادی و... می‌باشد.

جدول شماره ۳: متغیرهای بدست آمده از ۲۱ خوشه در انتشارات با موضوع مسئولیت اجتماعی بانک‌ها

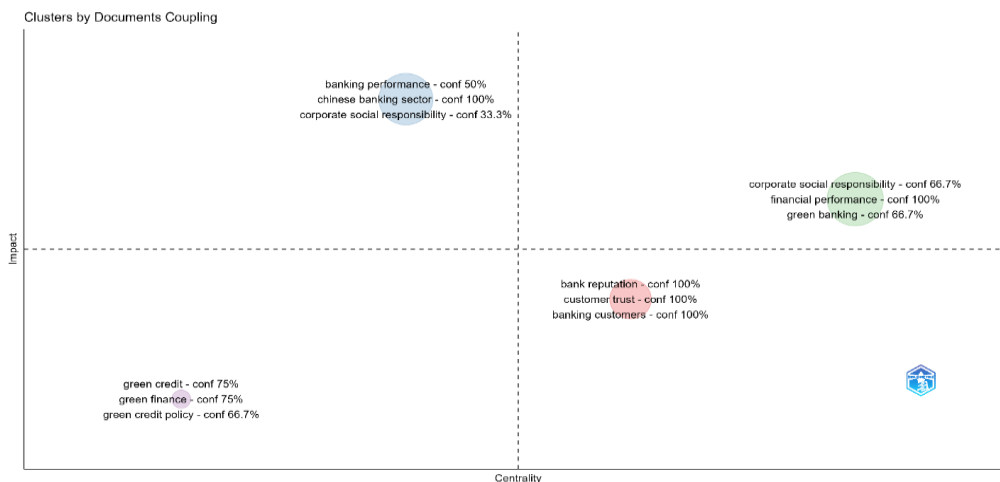
رویکرد توسعه پایدار

خوشه‌ها	متغیرها
خوشه ۱	بررسی کتاب سنجی - کتاب سنجی - تغییرات اب و هوایی - تامین مالی اب و هوا - خطرات اب و هوایی - تجزیه و تحلیل خوشه ای - تجزیه و تحلیل هم استنادی - مسئولیت اجتماعی شرکت - علم محیط زیست - امور مالی سبز - بازیابی سبز - امور مالی اسلامی - منابع طبیعی - تسهیل کمی - رفتار آموزش ریسک - بانک انگلستان - اهداف توسعه پایدار - پایداری.
خوشه ۲	شهرت بانک - مشتریان بانکی - بانک های تجاری - رفتار مشتری - آگاهی مشتری - رضایت مشتری - اعتماد مشتری - آگاهی زیست محیطی - بانکداری سبز - طرح بانکداری سبز - تصویر برند سبز - اعتماد سبز - بخش بانکداری هند - بانک های اسلامی - رفتار و وفاداری - مدیریت ریسک - اهداف توسعه پایدار - شیوه های پایدار.
خوشه ۳	پرسنل بانکی / اقتصادی - پایداری بانک ها - بانک های تجاری چینی - تجاری / اقتصادی - مسئولیت اجتماعی شرکت - یادگیری ماشین دوگانه - الودگی محیط زیست - سازگار با محیط زیست - اخلاق تجاری - شرکت با الودگی بالا - صنعت / اقتصاد - یادگیری ماشینی - تجزیه و تحلیل مکانیزم - بانکداری سایه - توسعه پایدار - رشد پایدار
خوشه ۴	حفظ انرژی - استفاده بهینه از انرژی - ناهمگونی منطقه ای - رگرسیون تنزیلی - مدل دوربین فضایی.
خوشه ۵	توسعه بانکی - سرمایه گذاری سرمایه - حفاظت از محیط زیست - محدودیت های مالی - دستورالعمل های اعتبار سبز - تجدید ساختار صنعتی - ارتقاء ساختار صنعتی - اختراع - شهر کم کربن - اثر میانجی گری - نوآوری تکنولوژیک -
خوشه ۶	هزینه تامین مالی - پایگاه های داده - تامین مالی بدهی - تحول دیجیتال - امتیازدهی راهبری زیست محیطی ، اجتماعی و حاکمیت شرکتی - هزینه های تامین مالی - سیاست مالی - سیاست های مالی سبز - بنگاه اقتصادی با الودگی شدید - عدم تقارن اطلاعات - سیاست پولی - توسعه پایدار - عدم قطعیت.
خوشه ۷	تامین مالی بانکی - توسعه بخش بانکی - انرژی پاک - توسعه اقتصادی - رشد اقتصادی - تخریب محیط زیست - ثبات مالی - انتقال انرژی سبز - سرمایه گذاری - خود رگرسیون برداری پنبلی - رگرسیون چندکی - انرژی های تجدیدپذیر.
خوشه ۸	رقابت بانکی - امور مالی دیجیتال - اندازه سازمان - الاینده محیط زیست - الودگی محیط زیست - حفاظت از محیط زیست -

خوشه ها	متغیرها
	مقررات زیست محیطی- محدودیت های مالی- مکانیزم های مالی- موقعیت جغرافیایی- نفوذ نا همگن- عملکرد نوآورانه- انتشار الاینده ها.
خوشه ۹	بلاک چین (فناوری ثبت دیجیتالی انواع داده ها و اطلاعات)- حفاظت از طبیعت- رفتار تعاونی- کشورهای توسعه یافته- مراقبت از سالمندان- داوطلبی کارکنان- منحنی محیط زیست کوزنتس- کیفیت محیطی- امور مالی- برنامه های دولت- ارزیابی برنامه- توسعه پایدار- بانکداری زمان.
خوشه ۱۰	اوراق قرضه متعارف- ساختار وابستگی- سرمایه گذاری محیطی- مدیریت مالی- عملکرد مالی- اوراق قرضه سبز- اعتبار سبز- رشد- شهرت سبز- بانک های فهرست شده- رشد اقتصادی سبز- سازمان- معیار مبتنی بر چندک-
خوشه ۱۱	حفاظت از طبیعت- نوآوری سبز شرکتی- کشورهای توسعه یافته- سیاست محیطی- شفافیت محیطی- شمول مالی- مقررات دولتی- سبز شویی- اژانس های بین المللی- رودخانه ها- تجزیه تحلیل تامین آب- وزن ها و اندازه ها.
خوشه ۱۲	بانک- نظرسنجی کسب و کار- سیاست اب و هوایی- تحلیل پوششی داده ها- سازمان های تحریم اقتصادی- راهبری زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیت شرکتی- متغیرهای برون زا- تکنولوژی های مالی- نوآوری های سبز- فعالیت سرمایه گذاری شرکت- نقش دولت.
خوشه ۱۳	بخش بانکی- عملکرد شغلی- وام غیر جاری- شهروندی سازمانی- فرهنگ سازمانی- فضیلت سازمانی- رفتار اجتماعی- عملکرد شغلی- طرد شدن در محل کار- روان شناسی محل کار.
خوشه ۱۴	بانکدار اداری- عملکرد مالی بانک- تجارت- توسعه درون زا- اطلاعات محیطی- بانکدار سبز- محیط توسعه سبز- مطالعات آینده نگر- اثرات تنظیمی.
خوشه ۱۵	عملکرد بانکی- بخش بانکی چین- پایداری شرکتی- تعامل فضایی پویا- افشای اقتصادی- افشای محیط زیست- نابرابری منطقه ای- تکنولوژی.
خوشه ۱۶	قوانین شخصی بانکی- افشاگری/ قانون گذاری- مدیریت سود- تامین مالی انرژی- محیط- گزارش زیست محیطی- امتیاز عملکرد راهبری زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیت شرکتی- درآمد- تامین ضرر وام.
خوشه ۱۷	عملکرد شرکت های بزرگ- عملکرد اجتماعی شرکت- عملکرد زیست محیطی شرکت- امور مالی و غیر مالی- دولت- سرمایه انسانی- روش های غیر خطی.
خوشه ۱۸	کارایی- هزینه تامین مالی- روش های تامین مالی- سیاست اعتبار سبز- کارایی نوآوری سبز- صنایع با الاینده های سنگین- تطبیق نمره گرایش- بهره وری کل عوامل.
خوشه ۱۹	عملکرد محیطی- مسئولیت اجتماعی شرکت سبز- مسئولیت منابع انسانی سبز- نوآوری سبز- تحول سبز- رهبری- مبتنی بر منابع طبیعی- مسئولیت اجتماعی.
خوشه ۲۰	وام های بانکی- تحلیل هزینه ها و هزینه ها- توسعه انرژی- تامین مالی انرژی- توسعه مالی- نوآوری انرژی پایدار.
خوشه ۲۱	مسئولیت اجتماعی شرکت- مدیریت محیطی- مدل های اماری- مدیریت ذی نفعان.

شکل ۹، نمودار درختی ۵۰ کلیدواژه برجسته مورد استفاده در موضوع مسئولیت اجتماعی بانک ها با رویکرد توسعه پایدار است. اسناد علمی در موضوع مسئولیت اجتماعی بانک ها با رویکرد پایداری به طور خاص ۱۰ بار از کلمه کلیدی "امور مالی سبز" استفاده کرده و سهمی معادل ۹ درصد در نمودار درختی دارد. کلمه کلیدی "مسئولیت اجتماعی شرکت" ۶ بار استفاده شده است و ۶ درصد در نمودار درختی نقش داشته است. پس از آن کلمه کلیدی "

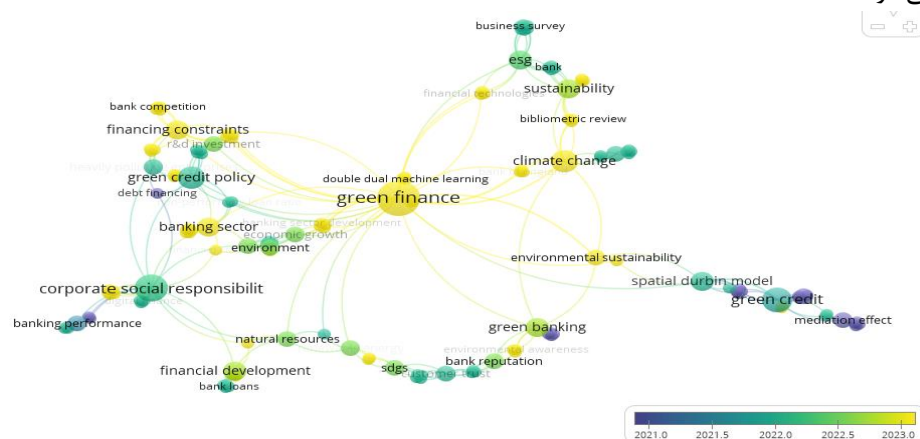
در قالب ۴ خوشه نمایش داده شده است. محور عمودی میزان تاثیر کلمات و محور افقی میزان مرکزیت را نشان می‌دهند. خوشه ۱، به رنگ قرمز و شامل کلمات کلیدی شهرت بانک، اعتماد مشتری و مشتریان بانکی است.

شکل شماره ۱۰: نقشه موضوعی کلمات کلیدی مورد استفاده در موضوع مسئولیت اجتماعی بانک ها با رویکرد توسعه پایدار (منبع: نرم افزار بیبلیوشاینی)

مطابق جدول ۴، کلمات کلیدی خوشه ۱، ۴۴ بار در اسناد علمی مورد استفاده قرار گرفته، میزان مرکزیت آن ۰/۳۹۶ و میزان تاثیر آن ۱/۶۷۲ است. خوشه ۲، به رنگ آبی و شامل کلمات کلیدی عملکرد بانکی، بخش بانکداری چین و مسئولیت اجتماعی شرکت است. کلمات کلیدی این خوشه ۹۱ بار در اسناد علمی مورد استفاده قرار گرفته، میزان مرکزیت آن ۰/۳۶۷ و میزان تاثیر آن ۳/۱۳۳ است. خوشه ۳، به رنگ سبز و شامل کلمات کلیدی مسئولیت اجتماعی شرکت، عملکرد مالی و بانکداری سبز است. کلمات کلیدی این خوشه ۱۰۳ بار در اسناد علمی مورد استفاده قرار گرفته، میزان مرکزیت آن ۰/۴۵۵ و میزان تاثیر آن ۲/۵۲۴ است. خوشه ۴، به رنگ بنفش و شامل کلمات کلیدی اعتبار سبز، تامین مالی سبز و سیاست اعتبار سبز است. کلمات کلیدی این خوشه ۱۲ بار در اسناد علمی مورد استفاده قرار گرفته، میزان مرکزیت آن ۰/۱۹۷ و میزان تاثیر آن ۱ است. به صورت کلی خوشه سبز رنگ شامل کلمات کلیدی است که مدت زمان طولانی تری در اسناد علمی مرتبط با موضوع مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار مورد استفاده قرار گرفته است. در حالی که خوشه بنفش رنگ، شامل

شکل ۱۲ نیز، همزمانی کلمات کلیدی نویسندگان در رابطه با مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار را بر اساس زمان انتشار که از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳ می‌باشد، نشان می‌دهد. گره‌های روشن‌تر (زرد)، استفاده از کلمات کلیدی در نشریه جدیدتر است، در حالی که گره‌های تیره‌تر (آبی تیره)، کلمات کلیدی هستند که برای مدت طولانی در یک نشریه استفاده می‌شوند.

شکل شماره ۱۲: نقشه همزمانی کلمات کلیدی نویسندگان در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار (منبع: نرم افزار وی اِس ویور)

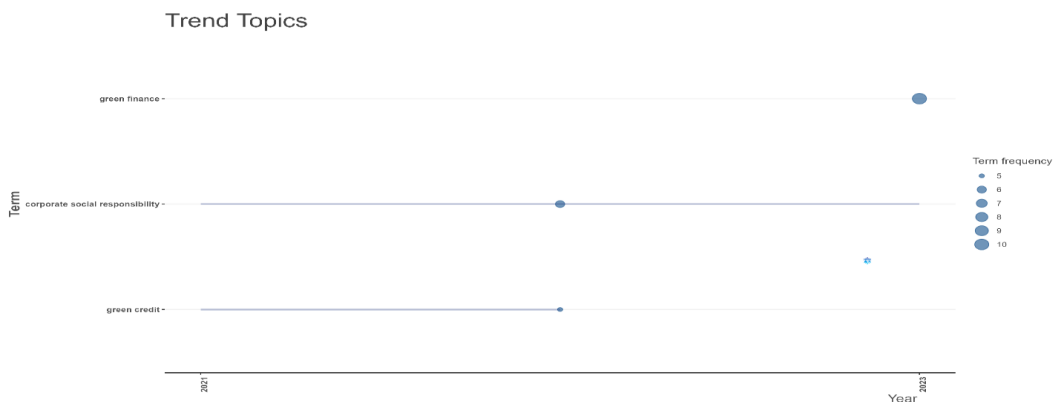
با توجه به این دو شکل (شکل ۱۱ و شکل ۱۲)، این مطالعه نشان می‌دهد که در اسناد علمی با موضوع مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار پر کاربردترین و جدیدترین کلمات کلیدی توسط نویسندگان کدامند. این شکل شامل ۱۵ خوشه و ۱۳۴ متغیر است. در جدول ۵ به تمامی متغیرهای مرتبط با ۱۵ خوشه اشاره شده است. در واقع متغیرهای موجود در این جدول، موضوعات جدیدی هستند که در طول دو سال گذشته بیشتر مورد توجه نویسندگان آثار علمی در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد پایدار قرار گرفته است و می‌تواند مورد توجه و استفاده پژوهشگران و علاقه‌مندان به موضوع تحقیق قرار گیرد.

جدول شماره ۵: متغیرهای بدست آمده از ۱۵ خوشه در نقشه همزمانی کلمات کلیدی نویسندگان در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار

خوشه‌ها	ایتم‌ها
خوشه ۱	بهره‌وری کربن-تعامل فضایی پویا-ساختار انرژی-سرمایه‌گذاری زیست محیطی-مقررات زیست محیطی-پایداری زیست محیطی-عملکرد مالی-اعتبار سبز-شهرت سبز-کارایی نوآوری-بانک‌های فهرست شده-کارایی محلی-اختلاف منطقه‌ای-مدل دوربین فضایی.
خوشه ۲	نوآوری سبز شرکتی-اندازه سازمان-حفاظت از محیط زیست-شفافیت محیطی-هزینه مالی-سیاست اعتبار سبز-کارایی نوآوری سبز-سبز شویی-صنایع با الودگی سنگین-عملکرد نوآوری-ماهیت مالکیت-تطبیق نمره گرایش-سرمایه‌گذاری تحقیق و توسعه
خوشه ۳	تامین مالی بانکی-توسعه بخش بانکی-انرژی پاک-رشد اقتصادی-محیط-تخریب محیط زیست-شمول مالی-پایداری مالی-خودرگرسیون برداری پنبلی-رگرسیون چندکی.
خوشه ۴	شهرت بانکی-بانک‌های تجاری-رضایت مشتری-آگاهی زیست محیطی-بانکداری سبز-طرح بانکداری سبز-تصویر برند سبز-اعتماد سبز-بخش بانکی هندوستان-بانک‌های اسلامی-مدیریت ریسک.
خوشه ۵	مشتریان بانکی-آگاهی مشتری-اعتماد مشتری-رشد اقتصادی سبز-انتقال انرژی سبز-وفاداری و رفتار-منابع طبیعی-گزارش تایید دستورالعمل-انرژی تجدیدپذیر-اهداف توسعه پایدار-شیوه‌های پایدار.
خوشه ۶	بانک-بررسی کتاب سنجی-تامین مالی آب و هوا-تحلیل هم‌استنادی-مسئولیت اجتماعی شرکت-تحلیل پوششی داده‌ها-متغیرهای برون‌زا-امور مالی اجتماعی اسلامی-اهداف توسعه پایدار-پایداری-مدیریت پایدار دو مرحله‌ای حوضه‌ها.
خوشه ۷	اعتبار بانکی-تغییرات آب و هوایی-ریسک آب و هوایی-ریسک‌های آب و هوایی-بازیابی سبز-شواهد بین‌المللی-بخش خصوصی-بخش عمومی-تسهیل کمی.
خوشه ۸	بررسی کسب و کار-تنظیم کربن-سیاست آب و هوایی-محدودیت‌های اقتصادی-تکنولوژی‌های مالی-نوآوری‌های سبز-فعالیت‌های مرتبط با سرمایه‌گذاری-نقش دولت.
خوشه ۹	رقابت بانکی-تامین مالی بدهی-تحول دیجیتال-مقررات زیست محیطی-هزینه‌های مالی-موقعیت جغرافیایی-سیاست‌های مالی سبز-صنایع به‌شدت‌الاینده-انتشار الاینده‌ها
خوشه ۱۰	پایداری بانک‌ها-مسئولیت اجتماعی بانک‌ها-امور مالی دیجیتال-سازگار با محیط زیست-مکانیزم مالی-نفوذ ناهمگن-صنایع به‌شدت‌الاینده-بانکداری سایه.
خوشه ۱۱	بخش بانکی-عملکرد شغلی-میانجی‌گری تعدیل‌شده-وام بدون عملکرد-شهروندی سازمانی-فضیلت سازمانی-پرداخت بدهی-طرد شدن در محل کار.
خوشه ۱۲	توزیع خودرگرسونی-وام‌های بانکی-توسعه انرژی-کیفیت تامین مالی انرژی-توسعه مالی-نوآوری انرژی پایدار.
خوشه ۱۳	سرمایه‌گذاری-محدودیت‌های مالی-دستورالعمل‌های اعتبار سبز-ارتقاء ساختار صنعتی-اثر میانجی‌گری-نوآوری تکنولوژیکی.
خوشه ۱۴	عملکرد بانکی-بخش بانکی-مسئولیت اجتماعی شرکت-پایداری شرکت-افشای اقتصادی-فناوری فین‌تک.
خوشه ۱۵	یادگیری ماشینی دوگانه-روانکای محیطی-امور مالی سبز-سرمایه انسانی-تجزیه و تحلیل مکانیزم.

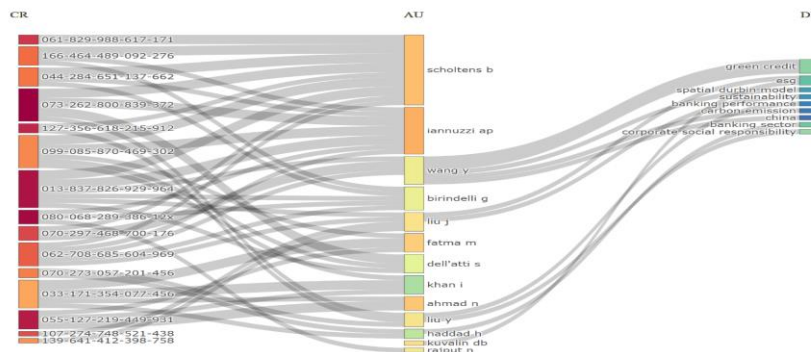
شکل ۱۳ پرترفدارترین موضوعات (موضوعات ترند) را در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد پایداری در طول ۲ سال اخیر را نشان می‌دهد. مطابق با این شکل، سه موضوع امور

مالی سبز، مسئولیت اجتماعی شرکت ، اعتبار سبز پر طرفدارترین موضوعات در اسناد علمی مرتبط با مسئولیت اجتماعی بانکها با رویکرد پایداری از سال ۲۰۲۱ تا پایان سال ۲۰۲۳ بوده است.

شکل شماره ۱۳: موضوعات پرطرفدار در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک ها با رویکرد پایداری در بازه زمانی ۲۰۲۳-۲۰۲۱ (منبع: نرم افزار بیبلیوشاینی)

شکل ۱۴، طرح سه میدانی مسئولیت اجتماعی بانکها با رویکرد پایداری را به نمایش می‌گذارد. طرح سه میدانی، آیتم‌های اصلی یک اثر علمی را که شامل نویسنده (وسط) ، کلمه کلیدی (سمت راست) و منبع (سمت چپ) است را به نمایش می‌گذارد و نحوه مرتبط بودن آنها را به تصویر می‌کشد. نمودارهای مستطیل شکل برای نمایش عناصر مرتبط با رنگ‌های مختلف استفاده می‌شود. ارتفاع مستطیل رابطه بین چندین ویژگی مانند منبع، نویسنده پیشرو، و کلمات کلیدی نویسنده را نشان می‌دهد. هرچه مستطیل بزرگتر باشد، روابط بین اجزای مختلف بیشتر است (Kumar et al., 2021). مطابق با شکل ۱۴ ، پرکاربردترین کلمات کلیدی عبارتند از: مسئولیت اجتماعی شرکت، اعتبار سبز، عملکرد بانکی، بخش بانکی، راهبری زیست‌محیطی، اجتماعی و شرکت ، پایداری که توسط نویسندگان برجسته در زمینه مسئولیت اجتماعی بانکها با رویکرد پایداری مانند آنتونیا پاتریزیا ایانوزی از دانشگاه باری آلدو مورو ایتالیا، یران بای از دانشکده مدیریت، دانشگاه لانژو چین و مبین فاطما استاد گروه بازاریابی، دانشکده مدیریت بازرگانی، دانشگاه شاهزاده سلطان عربستان سعودی در مجلاتی مانند اخلاق کسب و کار، پایداری، علم محیط زیست و تحقیقات بین المللی آلودگی و... به کار رفته است.

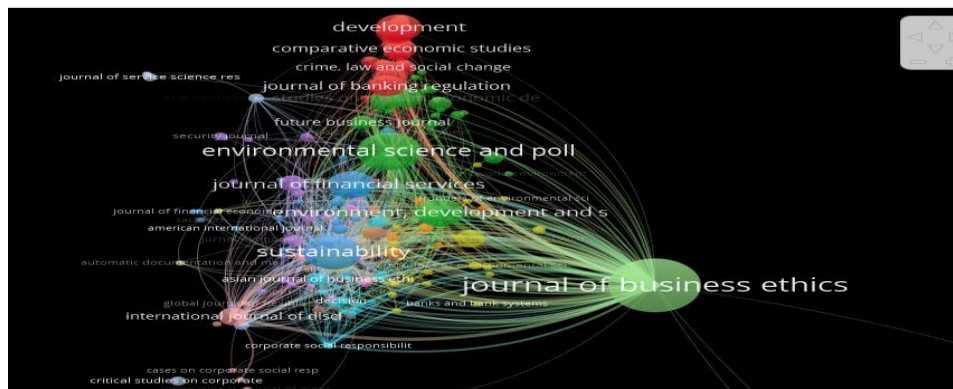

شکل شماره ۱۴: طرح سه میدانی (منبع: نرم افزار بیبلیوشاینی)

جفت کتاب سنجی^۱

ادغام کتابشناختی زمانی اتفاق می افتد که دو اثر در کتابشناسی خود به یک اثر سوم اشاره کنند. این نشان می دهد که ممکن است این دو اثر مطالب مرتبط با موضوع را پوشش دهند. دو سند از نظر کتابشناختی با هم ترکیب می شوند اگر هر دو به یک یا چند سند واحد اشاره کنند. اگر انتشار سومی توسط هر دو نشریه استناد شود، دو نشریه از نظر کتابشناختی با هم ترکیب می شوند. به عبارت دیگر، تجمیع کتابشناختی شامل همپوشانی فهرست‌های مرجع انتشارات است. هر چه تعداد ارجاعات دو نشریه بیشتر باشد، رابطه جفت کتابشناختی بین نشریات قوی‌تر است (Dewi et al., 2024). شکل ۱۵، شبکه جفت کتاب سنجی منابع مرتبط با موضوع مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار نشان می دهد. این شبکه دارای ۲۲۴ ایت‌م و ۱۷ خوشه است. گره‌های بزرگ‌تر نشان‌دهنده منابعی هستند که استناد بیشتری به آنها شده است.

¹. Bibliometric Coupling

شکل شماره ۱۵: جفت کتاب سنجی (منبع: نرم افزار وی آس ویور)

مجله اخلاق کسب و کار^۱، مجله پایداری^۲، مجله علم محیط زیست و تحقیقات بین المللی آلودگی^۳، مجله توسعه محیط زیست و پایداری^۴، مجله مسئولیت اجتماعی شرکت و مدیریت زیست محیطی^۵، مجله بازاریابی خدمات مالی^۶، مجله مطالعات اقتصادی تطبیقی^۷، مجله بین اقتصادی^۸، مجله مدیریت و حکمرانی^۹ و مقالات ژنو در مورد ریسک و بیمه - مسائل و عملکرد^{۱۰}، ۱۰ منبع علمی برتر هستند که بیشترین استناد به آنها شده است.

نتیجه گیری و پیشنهادها

با توجه به عدم بررسی جامع حوزه مسئولیت اجتماعی بانک ها با رویکرد توسعه پایدار و نبود مرور نظام مند در این زمینه، پژوهش حاضر با هدف تحلیل بیبلیومتریک مسئولیت اجتماعی بانک ها با رویکرد توسعه پایدار انجام شد. به منظور دستیابی به این هدف، داده ها از پایگاه داده لنز در بازه زمانی ۲۰۲۴-۱۹۵۷ جمع آوری شد که شامل مقالات چاپ شده در

1. Journal of business ethics

2. Sustainability

3. Environmental science and pollution research international

4. Environment, Development And Sustainability

5. Corporate Social Responsibility And Environmental Management

6. Journal Of Financial Services Marketing

7. Comparative Economic Studies

8. Intereconomics

9. Journal Of Management & Governance

10. The Geneva Papers On Risk And Insurance - Issues And Practice

مجلات، مقالات ارائه شده در کنفرانس‌های مختلف، فصل‌های کتاب، کتاب، مجلات و سایر اسناد علمی است. این مطالعه ۲۹۲۵ سند علمی را با استفاده از نرم‌افزار وی‌اِس‌ویور و پکیج بیبلیومترکس نرم‌افزار برنامه‌نویسی آر استودیو به صورت گسترده و تفصیلی مورد تجزیه و تحلیل کتاب‌سنجی قرار داد.

نتایج تحقیق حاکی از شناسایی عملکرد حوزه علمی که شامل شناسایی کشورها و دانشگاه‌ها و موسسات برتر فعال در سطح دنیا در حوزه تولید و نشر آثار علمی مرتبط با مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار است. در این بخش، یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که صندوق بین‌المللی پول، مدرسه اقتصاد و علوم سیاسی لندن، دانشگاه لندن، دانشگاه هاروارد، آکادمی علوم روسیه، دانشگاه ایندیانا، دانشگاه آکسفورد، دانشگاه پنسیلوانیا، دانشگاه کلمبیا و دانشگاه ناتینگهام، به ترتیب ۱۰ موسسه و دانشگاه برتر فعال در نشر آثار علمی مرتبط با مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار هستند.

در بخش تحلیل هم‌نویسندگی به شناسایی نویسندگان برتر در سطح دنیا که بیشترین مرتبط‌ترین تولید آثار در زمینه موضوع پژوهش را داشتند، پرداختیم. شبکه هم‌نویسندگی شامل ۴ خوشه و ۲۱ ایت‌م بوده است. نتایج نشان‌دهنده آن بود که محققانی که بر موضوع مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار تسلط دارند، نوید احمد؛ مبین فاطما؛ آنتونیا پاتریزیا یانوزی؛ یران بای؛ برت شولتنز و ادوارد جی کین می باشند.

در رابطه با همزمانی موضوعات، در تصویر شبکه‌ای که وقوع کلمات کلیدی را به طور همزمان در انتشارات با موضوع مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار در موتور پایگاه داده اسناد علمی لنز از ۲۰۲۴-۱۹۵۰ نشان می‌دهد ۲۱ خوشه و ۲۴۷ ایت‌م نشان داده شده است، موضوعات و کلید واژه‌های غالب که بیشترین تمرکز پژوهشگران و موسسات علمی بر روی آنها بوده است، شناسایی شد. این موضوعات و کلید واژه‌ها شامل توسعه اقتصادی، توسعه پایدار، مسئولیت اجتماعی، بانکداری سبز، امور مالی سبز، توسعه امور مالی، توسعه بانکی، پایداری، مدیریت مالی، اهداف توسعه پایدار، مسئولیت اجتماعی شرکت، عملکرد بانکی، رشد اقتصادی و.. می باشد.

در این پژوهش، پرترفدارترین موضوعات (موضوعات ترند) در زمینه مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار در طول ۲ سال اخیر (از سال ۲۰۲۱ تا پایان سال ۲۰۲۳) نیز

شناسایی شدند و طبق تحلیل‌های بدست آمده سه موضوع امور مالی سبز، مسئولیت اجتماعی شرکت و اعتبار سبز پر طرفدارترین موضوعات می‌باشد.

در شبکه جفت کتاب سنجی به شناسایی مجلات و منابع علمی که بیشترین استناد به آنها شده است، پرداختیم. شبکه جفت کتاب‌سنجی پژوهش شامل ۲۲۴ ایت‌م و ۱۷ خوشه بود و مطابق با آن، ۱۰ مجله اخلاق کسب و کار، پایداری، علم محیط زیست و تحقیقات بین‌المللی آلودگی، توسعه محیط زیست و پایداری، مسئولیت اجتماعی شرکت و مدیریت زیست محیطی، مجله بازاریابی خدمات مالی، مطالعات اقتصادی تطبیقی، بین‌اقتصادی، مجله مدیریت و حکمرانی و مقالات ژنو در مورد ریسک و بیمه - مسائل و عملکرد، مجله‌های برتر هستند که بیشترین استناد به آنها شده است.

در این پژوهش به صورت مفصل به تحلیل کتاب‌سنجی موضوع مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار پرداخته شد که در پژوهش‌های گذشته موردی مشابه وجود ندارد و این امر برای اولین بار صورت گرفته است. این تحقیق با شناسایی موضوعات و کلیدواژه‌هایی که در طول ۶ دهه گذشته در رابطه با موضوع تحقیق، مورد استفاده قرار گرفته، روند کلی تحقیقات در زمینه موضوع پژوهش را نشان داد و هم‌چنین با شناسایی و معرفی موضوعات و کلمات کلیدی جدید در طول ۳ سال اخیر، خلاءهای پژوهشی در این زمینه و موضوع‌های جدید و بروز را به دانشجویان، اساتید و پژوهشگرانی که به دنبال تحقیقات نو و بروز هستند معرفی کرد. به طور کلی نتایج این پژوهش می‌تواند موجب درک بهتری از وضعیت فعلی، رشد و روند کلی پژوهش‌های مرتبط با مسئولیت اجتماعی بانک‌ها با رویکرد توسعه پایدار شده و زمینه‌ساز حوزه‌های مطالعاتی نوین در آینده و شکل‌دهی روند تحقیقات در این زمینه باشد. این پژوهش کاربردهای زیادی برای پژوهشگران، دانشجویان و مدیران دارد. آنها می‌توانند با موضوعات جدید و به روز در این حوزه آشنا شده و با توجه به حوزه فعالیت و زمینه پژوهشی و کاری خود، مطالعات خود را بر روی آنها متمرکز نمایند.

به پژوهشگران و دانشجویان پیشنهاد می‌شود در راستای انجام تحقیقات بیشتر در این زمینه به جستجوی کلیدواژه‌های متفاوت ولی مرتبط با موضوع بپردازند. زیرا با استراتژی‌های جستجوی متفاوت، به نتایج متفاوتی می‌توانند دست یابند؛ چرا که تحقیقات بیبلیومتریک مبتنی بر مستندات استخراج شده از پایگاه داده و استراتژی جستجو است. هم‌چنین پژوهشگران می‌توانند علاوه بر پایگاه داده لنز، از پایگاه‌های داده دیگری مانند وب‌اف ساینس،

اسکوپوس، دایمنشن، پاب مد و اپن الکس نیز استفاده کنند یا به صورت همزمان از دو یا سه پایگاه داده، اطلاعات مورد نظر را استخراج کرده و به صورت ترکیبی توسط نرم‌افزارهای وی اُس و یور، آر استودیو، بیب اکسل^۱، گفی^۲ و ... تحلیل‌های آماری و نقشه‌های تجسم شبکه را استخراج نموده و از این داده‌ها جهت تجزیه و تحلیل موضوع مد نظر خود استفاده نمایند.

منابع فارسی

- پرندین، کاوه؛ رحمانیان کوشکی، عبدالرسول؛ بلوچ، محمد. (۱۴۰۲). نقش مسئولیت اجتماعی بر عملکرد، ثبات و شمول مالی در بخش بانکداری. *فصلنامه علمی اقتصاد و بانکداری اسلامی*، شماره چهل و پنجم، زمستان.
- راستگویان، حسن. (۱۴۰۳). مسئولیت اجتماعی و کارایی بانک‌ها. *مطالعات حسابداری و حسابرسی*، تابستان، شماره ۵۰، صص ۱۳۷-۱۵۰.
- رضائیان، علی؛ ودادی، احمد؛ ربیعی مندجین، محمدرضا؛ جعفری، طاهری حسن. (۱۳۹۹). طراحی الگوی مسئولیت اجتماعی در نظام بانکی کشور. *فصلنامه پژوهش‌های پولی-بانکی*. پیاپی ۴۳.

References

- Aasa, o, Adepoju, t & Aladejebi, o. (2016). Sustainable Development through Green Innovative banking 3p's. *INTERNATIONAL JOURNAL OF INNOVATIVE RESEARCH & DEVELOPMENT*. Vol 5 Issue 14. pp100-112.
- Aracil, E; Nájera-Sánchez, J-J & Forcadell, F-J. (2021). Sustainable banking: A literature review and integrative framework. *Finance Research Letters*. January. DOI: 10.1016/j.frl.2021.101932.
- Budianto, E & Dewi, N. (2024). Corporate Social Responsibility (CSR) in Islamic and Conventional Banking: Mapping Research using VOSviewer Bibliometric and Library Research. Vol. 1 No. 5: September 2024 - *International Journal of Global Islamic Research (IJGIR)*
- Bidari, G & Djajadikerta, H. (2020). Factors influencing corporate social responsibility disclosures in Nepalese banks. *Asian Journal of Accounting Research* Vol. 5 No. 2, pp. 209-224 Emerald Publishing Limited 2443-4175 DOI 10.1108/AJAR-03-2020-0013
- De Los Salmones, M., Del, M.G., Perez, A., Del Bosque, I.R. (2009). The social role of financial companies as a determinant of consumer behaviour. *International Journal of Bank Marketing*. Vol. 27, No. 6, pp. 467-483. ISSN 0265-2323. DOI: 10.1108/02652320910988339.
- Dewi, I, Zulaikha, S & Sudaryanto, S and Hanim, Anifatul. (2024). Sustainable Islamic Finance: Bibliometric And Visualized Analysis of Current Empirical

1. Bibexcel

2. Gephi

- Research. Journal of Innovations in Business and Industry, Vol. 02, No. 04 249 - 262, doi: 10.61552/JIBI.2024.04.006
- Elobeid, D, E. (2009). The Role of Institutions in Sustainable Development: The Experience of Sudan Economy. Elobeid / OIDA International Journal of Sustainable Development 04: 05.
- ISO 26000. (2010). International Standard, Guidance on Social Responsibility. International Organization for Standardization, Geneva
- Kamer, A, Anamaria, M & Teodorescu, D. (2024). Exploring the Role of Education and Professional Development in Implementing Corporate Social Responsibility Policies in the Banking Sector. *Sustainability* 2024, 16(8), 3421; <https://doi.org/10.3390/su16083421>
- Kokol P, & Blažun Vošner H. Historical. (2019) descriptive and exploratory analysis of application of bibliometrics in nursing research. *Nurs Outlook*. 2019 Nov-Dec;67(6):680-695. doi: 10.1016/j.outlook.2019.04.009. Epub 2019 May 2. PMID: 31204025.
- Kumar, R., Singh, S., Sidhu, A. S., & Pruncu, C. I. (2021). Bibliometric analysis of specific energy consumption (Sec) in machining operations: A sustainable response. *Sustainability* (Switzerland), 13(10). <https://doi.org/10.3390/su13105617>
- Lim, W. M., Yap, S. F., & Makkar, M. (2021). Home sharing in marketing and tourism at a tipping point: What do we know, how do we know, and where should we be heading? *Journal of Business Research*, 122(March 2020), 534–566. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2020.08.051>
- Mcdonald, L.M. & Rundle-THIELE, S. (2008). Corporate social responsibility and bank customer satisfaction. *International Journal of Bank Marketing*. Vol. 26, No. 3, pp. 170-182. ISSN 0265-2323. DOI: 10.1108/02652320810864643.
- Mao, G., H. Zou, G. Chen, H. & Du, J. Zuo. (2015) Past, current and future of biomass energy research: A bibliometric analysis, *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 52 (2015) 1823-1833.
- Morel, C. M., Serruya, S. J., Penna, G. O., & Guimarães, R. (2009). Co-authorship network analysis: a powerful tool for strategic planning of research, development and capacity building programs on neglected diseases. *PLoS Neglected Tropical Diseases*, 3(8). <https://doi.org/10.1371/journal.pntd.0000501>
- Parandin, Kaveh; Rahmanian Koushki, Abdul Rasul; Baloch, Muhammad (2023). The role of social responsibility on performance, stability and financial inclusion in the banking sector. *Scientific quarterly of economics and Islamic banking*, number forty-five, winter. (In Persian)
- Rastgoyan, Hassan. (2024). Social responsibility and efficiency of banks. *Accounting and auditing reports*, Summer, No. 50, pp. 137-150. (In Persian)
- Rezaian, Ali; Vedadi, Ahmed; Rabiei Mandjin, Mohammad Reza; Jafari, Taheri Hassan. (2019). Designing a model of social responsibility in the country's

- banking system. Quarterly Journal of Monetary and Banking Research. 43 in a row. (In Persian)
- Rjiba, H., Jahman, A. & Abid, I. (2020). Corporate social responsibility and firm value: Guiding through economic policy uncertainty, *Finance Research Letters*, 35
- Régis Marodon. (2022). Can Development Banks Step Up to the Challenge of Sustainable Development? *REVIEW OF POLITICAL ECONOMY* 2022, VOL. 34, NO. 2, 268–285 <https://doi.org/10.1080/09538259.2021.1977542>
- Savić, M., Ivanović, M., & Jain, L. C. (2019). Co-authorship networks: An introduction. *Intelligent Systems Reference Library*, 148, 179–192. https://doi.org/10.1007/978-3-319-91196-0_5.
- Secinaro Silvana& Calandra Davide& Petricean Denisa and Federico Chmet. (2021) Social Finance and Banking Research as a Driver for Sustainable Development: A Bibliometric Analysis. *Sustainability* 2021, 13(1), 330; <https://doi.org/10.3390/su13010330>
- Tirado, D, M, Vidal-Melia, L, Cardiff, J & Quille, K. (2024). Vulnerable customers' perception of corporate social responsibility in the banking sector in a post-crisis context. *International Journal of Bank Marketing* Vol. 42 No. 6, 2024 pp. 1148-1177 Emerald Publishing Limited 0265-2323 DOI 10.1108/IJBM-03-2023-0162
- Tudo, J.L. Aleixandre- L. Castelló-Cogollos, J.L. Aleixandre, R. Aleixandre-Benavent. (2019) Unravelling the scientific research on grape and wine phenolic compounds: a bibliometric study, *Scientometrics*, 119(1) 119-147.
- Wang, X., Xu, Z., Su, S. F., & Zhou, W. (2021). A comprehensive bibliometric analysis of uncertain group decision making from 1980 to 2019. *Information Sciences*, 547, 328–353. <https://doi.org/10.1016/j.ins.2020.08.036>
- Ziolo, M. BAK, I& CHEBA, K. (2020). THE ROLE OF SUSTAINABLE FINANCE IN ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS: DOES IT WORK? *Technological and Economic Development of Economy* ISSN: 2029-4913/eISSN: 2029-4921 2021 Volume 27 Issue 1: 45–70 <https://doi.org/10.3846/tede.2020.13863>